

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRŮSEČÍK NEBO KOŘEN?

Popis aktivity:

Souvislost kořenů rovnice a průsečíků grafu funkce se soustavou souřadnic Oxy .

Předpokládané znalosti:

Definice kvadratické rovnice, definice kvadratické funkce

Zadání

Úloha 1

Vytvořte kvadratickou rovnici ve tvaru: $ax^2 + bx + c = 0$, kde $a = 1$, a kořeny rovnice jsou čísla $x_1 = -2$ a $x_2 = 1$.

Úloha 2

Sestrojte graf funkce $f: y = x^2 + x - 2$

Jaká křivka je grafem funkce?

Jak souvisejí průsečíky grafu s osou x s kořeny rovnice z úlohy 1?

Jaké jsou souřadnice vrcholu?

Úloha 3

Vytvořte předpis funkce f_x , jejíž graf bude souměrný s grafem funkce f podle osy x soustavy souřadnic Oxy , případně předpis funkce f_y , jejíž graf bude souměrný s grafem funkce f podle souřadnicové osy y .

Možný postup řešení, metodické poznámky

Úloha 1:

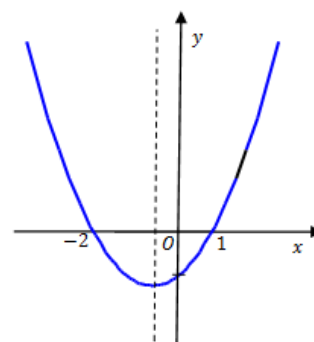
Požadované zadání rovnice získáme roznásobením kořenových činitelů v zápisu rovnice

$$(x - (-2)) \cdot (x - 1) = 0$$

Získáme tak rovnici $x^2 + x - 2 = 0$

Úloha 2:

Grafem funkce $f: y = x^2 + x - 2$ je parabola, jejíž průsečíky s osou x jsou čísla $x_1 = -2$ a $x_2 = 1$, což jsou kořeny původní rovnice. Souřadnice vrcholu můžeme získat buď jako minimum funkce, nebo jako bod, jehož x -ová souřadnice je stejná jako je souřadnice středu úsečky omezené oběma průsečíky. Hodnotu souřadnice y dopočítáme dosazením do zadání funkce f . $V\left[-\frac{1}{2}; -\frac{5}{4}\right]$.

$$\text{Úloha 3: } f_x: y = 2 - x - x^2$$

$$f_y: y = x^2 - x - 2$$

Doplňkové aktivity:

Je možné pro schopnější žáky zadat stejné úlohy se vstupními kořeny $x_{1,2} = 1 \pm \sqrt{2}$. Též je možné požádat žáky o vytvoření slovní úlohy, jejímž řešením by byla rovnice z úlohy 1. Příslušná rovnice má tvar: $x^2 - 2x - 1 = 0$, daná parabola protíná osu x v průsečících $x_{1,2} = 1 \pm \sqrt{2}$ a vrchol paraboly má souřadnice $V[1; -2]$. Předpisy pro funkce, jejichž grafy budou souměrné s grafem původní funkce podle osy x a y jsou pak $f_x: y = 2x + 1 - x^2$ a $f_y: y = x^2 + 2x - 1$
Nabízí se jednoduché zadání: Najděte dvě čísla, jejichž součinem je číslo -2 a součtem číslo -1 .